

30 Αυγούστου 1944

Κατάρρευση στα Βαλκάνια

Τον Αύγουστο του 1944, ο πρεσβευτής της Γερμανίας στο Βουκουρέστι ειδοποιούσε τον Χίτλερ ότι ο δικτάτορας Λέων Αντονέσκου (1882 - 1946) είχε τον βασιλιά και το λαό της Ρουμανίας με το μέρος του. Οι Ρουμάνοι διαθέτανε 23 μεραρχίες, ενώ οι Γερμανοί είχαν άλλες 21. Ο Χίτλερ θεώρησε επαρκείς τις δυνάμεις αυτές και διέταξε τον στρατάρχη φον Βάιχς να υπερασπιστεί τα Βαλκάνια στο σύνολό τους, παρ' όλο που οι Σοβιετικοί είχαν φτάσει στον ποταμό Προύθο (βλ. 27.3.1944).

Η σοβιετική επίθεση εκδηλώθηκε στις 20 Αυγούστου κι έμοιαζε με χιονοθύελλα μέσα στο καλοκαίρι: Μια τεράστια τανάλια ανοίχτηκε με το ένα σκέλος από τον ποταμό Δνείστερο και το άλλο από το Σερέθ. Στις 23, η τανάλια έκλεισε στον Προύθο, εγκλωβίζοντας τις 16 από τις 21 γερμανικές μεραρχίες. Την ίδια μέρα, οι Ρουμάνοι σταμάτησαν να πολεμούν ή έστρεψαν τα όπλα τους κατά των Γερμανών. Ο βασιλιάς (1940 - 1947) Μιχαήλ είδε την κατάσταση να ανατρέπεται, κάλεσε τον Αντονέσκου στα ανάκτορα και τον συνέλαβε, ενώ ταυτόχρονα ζήτησε ανακωχή. Οι Γερμανοί βομβάρδισαν τα ανάκτορα και ο Μιχαήλ κήρυξε τον πόλεμο της Ρουμανίας κατά της Γερμανίας.

Όσο να συμβούν όλα αυτά, οι Σοβιετικοί συνέχισαν την προέλαση και, στις 30 Αυγούστου, κυρίευσαν το Πλοέστι όπου βρίσκονται οι ρουμανικές πετρελαιοπηγές και την Κονσταντζα. Η γερμανική κατάρρευση στα Βαλκάνια είχε ολοκληρωθεί. Αρχιζε η εκκένωση.

Στις 5 Σεπτεμβρίου, οι σοβιετικές δυνάμεις ενώνονταν, στη Γιουγκοσλαβία, με τους παρτιζάνους του Τίτο, η Βουλγαρία κήρυσσε τον πόλεμο κατά της Γερμανίας αλλά καταλαμβάνονταν από τους Σοβιετικούς και οι γερμανικές δυνάμεις έσπευδαν να εγκαταλείψουν την Ελλάδα. Στις 12 Οκτωβρίου 1944, ο ΕΛΑΣ έμπαινε στην Αθήνα.

Ο Αντονέσκου εκτελέστηκε το 1946, ενώ ο Μιχαήλ εξαναγκάστηκε να παραιτηθεί, το 1947. Με εξαίρεση την Ελλάδα, όλα τα βαλκανικά κράτη απέκτησαν κομμουνιστικό καθεστώς που διάρκεσε ως το 1989.

30 π.Χ.: Πεθαίνει η Κλεοπάτρα, βασίλισσα της Αιγύπτου. Λέγεται ότι αυτοκτόνησε αφήνοντας ένα φίδι να τη δαγκώσει στο στήθος, προκειμένου να αποφύγει να γίνει θέαμα κοσμώντας τον θρίαμβο του Οκταβιανού Αύγουστου. Είχε γεννηθεί το 69 π.Χ.

1781: Στον πόλεμο της αμερικανικής ανεξαρτησίας, ο γαλλικός στόλος με 24 πλοία υπό την αρχηγία του κόμη Ντε Γκρας, καταστρέφει τον βρετανικό υπό τον ναύαρχο Γκρέιβς.

1832: Η διάσκεψη του Λονδίνου ορίζει τα ελληνοτουρκικά σύνορα στη γραμμή Αμβρακικού - Παγασητικού κόλπου, υλοποιώντας το όνειρο του Καποδίστρια, ο οποίος όμως είναι πια νεκρός.

1914: Παίρνει τέλος η μάχη του Τάνεμπεργκ, μια από τις μεγαλύτερες στρατιωτικές καταστροφές της ιστορίας, όταν ο ρωσικός στρατός υπό τον Σαμσόνοφ περικυκλώθηκε και καταστράφηκε από τους Γερμανούς: Μισή στρατιά αιχμαλωτίστηκε και 30.000 άνδρες σκοτώθηκαν. Ο Σαμσόνοφ αυτοκτονεί.

1918: Πυροβολείται και τραυματίζεται ο ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης, Λένιν, μετά τον λόγο που εκφώνησε στο εργοστάσιο Μίτσελσον, στη Μόσχα. Δράστες ήταν η Φάνια Κάπλαν και η αδελφή της Ντόρα και οι δύο υποτιθέμενα μέλη του Κοινωνικού Επαναστατικού Κόμματος.

1932: Εκλέγεται πρόεδρος της γερμανικής Βουλής ο συνεργάτης του Χίτλερ, Χέρμαν Γκέριγκ.

1963: Λειτουργεί το «κόκκινο τηλέφωνο» ανάμεσα στο Κρεμλίνο και τον Λευκό Οίκο. Είχε στόχο να μειώσει τον κίνδυνο τυχαίου πολέμου.

1991: Το Αζερμπαϊτζάν ανεξαρτητοποιείται απ' την Σοβιετική Ένωση.

2005: Επιβάλλεται στρατιωτικός νόμος στη Νέα Ορλεάνη των Ηνωμένων Πολιτειών καθώς κρούσματα λεηλασιών ακολουθούν το πέρασμα του τυφώνα Κατρίνα που επέφερε τεράστιες καταστροφές στην πόλη. Σε πολλές χιλιάδες υπολογίζονται οι νεκροί στις πολιτείες Μισισιπή, Αλαμπάμα και Λουϊζιάνα που χτυπήθηκαν από τον τυφώνα.

2014: Στη σύνοδο κορυφής των Βρυξελλών, ο πρωθυπουργός της Πολωνίας, Ντόναλντ Τουσκ, εκλέγεται πρόεδρος του συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η υπουργός Εξωτερικών της Ιταλίας, Φεντερίκα Μογκερίνι, υπάτη εκπρόσωπος εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ. Διαδέχονται το δίδυμο Ρομπάι – Άστον.

2022: Σε ηλικία 91 χρόνων, πεθαίνει ο Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, τελευταίος ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης (1985 - 1991). Είχε γεννηθεί στις 2 Μαρτίου του 1931.

Η 30ή Αυγούστου στον πολιτισμό

30 Αυγούστου 1797

Ο «Φραγκεστάιν»

Μοναχοκόρη του Ουίλιαμ Γκόλντουιν, η Μαίρη γεννήθηκε στις 30 Αυγούστου 1797, στο Λονδίνο. Στα 17 της, την άνοιξη του 1814, βρισκόταν στη Γαλλία. Τον Ιούλιο της χρονιάς εκείνης συναντήθηκε με τον 22χρονο νεαρό ποιητή, Πέρσι Μπίσε Σέλεϊ. Κεραυνοβόλος έρωτας τους χτύπησε. Μόνο που ο Σέλεϊ ήταν ήδη παντρεμένος και πατέρας μιας κόρης

μόλις ενός χρόνου. Εγκατέλειψε γυναίκα και παιδί και πια συζούσε με τη Μαίρη, σκανδαλίζοντας Γαλλία και Αγγλία. Δυο χρόνια αργότερα, η εγκαταλειμμένη σύζυγος αυτοκτόνησε. Η Μαίρη και ο Πέρσι παντρεύτηκαν (1816). Με τη βοήθεια της Μαίρης Σέλεϊ, ο Πέρσι έγινε σύντομα διάσημος. Κι όπου κι αν βρισκόταν, έσταζε μέλι για τη γυναίκα του που, πέρα από την ομορφιά της ήταν ένας άνθρωπος «που μπορούσε να αισθανθεί την ποίηση και να καταλάβει τη φιλοσοφία». Κι αυτό, επειδή και η Μαίρη έγραφε. Το πιο γνωστό μυθιστόρημά της, το «Φραγκεστάιν ή ο σύγχρονος Προμηθέας» δημοσιεύτηκε στα 1818 κι έκανε πάταγο. Το μυθιστόρημα διηγείται τις φοβερές συνέπειες που προκλήθηκαν όταν ένας επιστήμονας δημιούργησε τεχνητά μια ανθρώπινη ύπαρξη, στην πραγματικότητα ένα τέρας. Πάνω από ένα αιώνα αργότερα, στη δεκαετία του '30, ο αμερικανικός κινηματογράφος έμελλε να παράγει σειρά ολόκληρη ταινιών φρίκης με ήρωα τον Φραγκεστάιν.

Στα 1822, ο Πέρσι Σέλεϊ πνίγηκε σε ένα ταξίδι στα ανοιχτά του Λιβόρνο της Ιταλίας. Η Μαίρη γύρισε στην Αγγλία και αφιερώθηκε στην επιμέλεια και έκδοση των ποιημάτων, σημειώσεων και σκέψεων του νεκρού συζύγου της. Παράλληλα, συνέχισε να γράφει. Το καλύτερο έργο της είναι «Ο τελευταίος άνθρωπος» που εκδόθηκε στα 1826 και περιγράφει το τέλος της ανθρωπότητας εξαιτίας μιας πανδημίας πανούκλας. Η ίδια πέθανε την 1^η Φεβρουαρίου 1851.

1881: Ο Κλέμεντ Άντερ κατοχυρώνει στη Γερμανία το πρώτο στον κόσμο σύστημα παραγωγής στερεοφωνικού ήχου.

1940: Πεθαίνει σε ηλικία 83 ετών ο σερ Τζ. Τζ. Τόμσον, Άγγλος φυσικός που το 1897 ανακάλυψε το ηλεκτρον. Θάφτηκε δίπλα στον Ισαάκ Νεύτον στην μονή του Ουέστμινστερ.

1969: Γεννιέται στην Αθήνα ο πιανίστας Δημήτρης Σγούρος.

1973: Η Κένυα απαγορεύει το κυνήγι ελέφαντα και το εμπόριο ελεφαντόδοντου.

2003: Με βολή 66.52 μ., η Μιρέλα Μανιάνι ανακηρύσσεται παγκόσμια πρωταθλήτρια του ακοντισμού στο Παρίσι.

2003: Πεθαίνει ο σταρ του Χόλιγουντ, Τσαρλς Μπρόνσον («Και οι επτά ήταν υπέροχοι», «Οι δυο φίλοι» και «Ευχή θανάτου» κ.λπ.). Γεννήθηκε στις 3 Νοεμβρίου 1922 (ή 30 Οκτωβρίου 1921).

2006: Στα 95 του, πεθαίνει ο Αιγύπτιος συγγραφέας Ναγκίμπ Μαχφούζ («Τριλογία του Καΐρου»), ο πρώτος Άραβας που τιμήθηκε με νόμπελ λογοτεχνίας (1988). Είχε γεννηθεί στις 11 Δεκεμβρίου 1911.